

Sygnatura akt II AKa 98/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2022 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący SSA Andrzej Kot (spr.)

Sędziowie: SA Bogusław Tocicki

SA Piotr Kaczmarek

SA Janusz Godzwon

SA Artur Tomaszewski

Protokolant: Katarzyna Szypuła

**przy udziale Huberta Budkiewicza prokuratora Prokuratury (...)w L.del. do Prokuratury (...)w L.
po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2022 r.**

sprawy M. K.

**oskarżonego z art. 148 § 2 pkt 1, 2 i 3 kk w zw. z art. 280 § 2 kk w zw. z art. 275 § 1 kk w zw. z art.
11 § 2 kk**

**na skutek apelacji wniesionej przez oskarżonego, prokuratora i oskarżyciela posiłkowego
od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy**

z dnia 30 grudnia 2021 r. sygn. akt III K 103/20

I. zmienia zaskarżony wyrok wobec oskarżonego M. K. w ten sposób, że:

1) **w miejsce czynów przypisanych w pkt I części rozstrzygającej uznaje go za winnego czynu zarzucanego i opisanego w pkt I części wstępnej, z tym ustaleniem, że oskarżony nie działał ze szczególnym okrucieństwem tj. zbrodni z art. 148§2 pkt 2 i 3 kk, art. 280§2 kk i art. 275§1 kk w zw. z art. 11§2 kk i za to na podstawie art. 148 §2 kk w zw. z art. 11§3 kk wymierza mu karę 25 (dwudziestu pięciu) lat pozbawienia wolności, stwierdzając że utraciło moc orzeczenie o karze łącznej i zaliczając na podstawie art. 63§1 kk na poczet wymierzonej kary pozbawienia wolności okres tymczasowego aresztowania oskarżonego od dnia 26 listopada 2019r. godz. 14:00 do dnia 6 czerwca 2022r.**

2) **na podstawie art. 70 ust. 2 ustawy z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii orzeka przepadek substancji psychotropowej w postaci metaamfetaminy o wadze 0,1 grama stanowiącej dowód rzeczowy w niniejszej sprawie ;**

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. Z. 738 zł, w tym należny podatek od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

IV. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz r. pr. K. G. 738 zł, w tym należny podatek od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu oskarżycielce posiłkowej w postępowaniu odwoławczym;

V. zwalnia oskarżonego z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, poniesionymi wydatkami obciążając Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

M. K. został oskarżony o to, że :

I. w dniu 22 listopada 2019 roku w S., rejonu (...), działając z zamiarem bezpośrednim pozbawienia życia G. S., ze szczególnym okrucieństwem, w związku z rozbojem, w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie z uwagi na chęć uzyskania korzyści majątkowej, zadał mu narzędziami ostrymi, kończystymi, twardymi, tępymi, tępokrawędzistymi szereg ciosów w okolice głowy, szyi, pleców, klatki piersiowej oraz kończyn górnych i dolnych, powodując liczne obrażenia ciała penetrujące w głąb ciała w postaci: 13 ran tłuczonych głowy oraz 3 ran ciętych głowy, włamania blaszki zewnętrznej kości sklepienia czaszki, złamania kości mózgo- i twarzoczaszki, niewielkiego krwiaka podtwardówkowego i podpajęczynówkowego, obrzęku mózgu, 8 ran kłutych i jednej rany ciętej szyi z przekłuciem lub przecięciem prawego płata tarczycy, tchawicy, ran kłutych w obrębie kręgosłupa szyjnego, 29 ran kłutych tułowia z 11 ranami płuc, 1 raną serca, 2 ranami aorty, 1 raną wątroby oraz ranami w obrębie kości tułowia, podbiegnięć krwawych, otarć naskórka i ran tłuczonych na kończynach górnych i dolnych, złamania w obrębie kości obu rąk – paliczków bliższych palców 3 i 4 ręki lewej oraz kości śródreżca 2, 3 i 4 ręki prawej, skutkujących zgonem pokrzywdzonego na miejscu zdarzenia, po czym dokonał zaboru w celu przywłaszczenia rzeczy w postaci plecaka z zawartością telefonu komórkowego X. z etui o wartości 650,00 zł., dwóch pęków kluczy, portfela z zawartością dowodu osobistego oraz papierośnicy koloru srebrnego, a także laptopa marki T. z ładowarką oraz torbą o wartości 2.060,00 zł. oraz biżuterii złotej o łącznej wartości 2.900,00 zł., biżuterii srebrnej, w tym srebrnego różańca o łącznej wartości 510,00 zł., aparatu fotograficznego marki F. wraz z etui o wartości 260,00 zł., czym działał na szkodę G. S. oraz E. S., wyrządzając szkodę majątkową o łącznej wartości 6.380,00 zł.

to jest o czyn z art. 148 § 2 pkt 1,2 i 3 kk w zw. z art. 280 § 2 kk w zw. z art. 275 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

II. w dniu 26 listopada 2019 r. w L., w mieszkaniu przy ulicy (...), działając wbrew przepisom ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, posiadał substancję psychotropową w postaci metaamfetaminy o wadze łącznej 0,1 grama, przy czym zarzuconego mu czynu dopuścił się, mając ograniczoną w stopniu znacznym zdolność do pokierowania swoim postępowaniem,

to jest o czyn z art. 62 ust. 1 Ustawy z dnia 29.07.2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 31 § 2 k.k.

Sąd Okręgowy w Legnicy wyrokiem z dnia 30 grudnia 2021 r., sygn.. akt: III K 103/20 orzekł:

I. w ramach zarzucanego oskarżonemu M. K. czynu opisanego w punkcie I części wstępnej wyroku uznał go za winnego tego, że:

- w dniu 22 listopada 2019r. w S., rejonu (...) dokonał włamania do mieszkania mieszczącego się pod numerem 45c/2 w ten sposób, że po wyłamaniu drzwi wejściowych do mieszkania wszedł do jego wnętrza, skąd zabrał w celu przywłaszczenia rzeczy w postaci plecaka z zawartością telefonu komórkowego X. z etui o wartości 650,00 zł., dwóch pęków kluczy, portfela z zawartością dowodu osobistego oraz papierośnicy koloru srebrnego, a także laptopa marki T. z ładowarką oraz torbą o wartości 2.060,00 zł. oraz biżuterii złotej o łącznej wartości 2.900,00 zł., biżuterii srebrnej, w tym srebrnego różańca o łącznej wartości 510,00 zł., aparatu fotograficznego marki F. wraz z etui o wartości 260,00 zł., czym działał na szkodę G. S. oraz E. S., wyrządzając szkodę majątkową o łącznej wartości 6.380,00 zł, to jest czynu

z art. 279 § 1 kk i art. 275 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i za to na podstawie art. 279 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk wymierzył mu karę jednego roku pozbawienia wolności,

- w dniu 22 listopada 2019 roku w S., rejonu (...), działając z zamiarem bezpośrednim pozbawienia życia G. S., w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie chcąc zatrzeć ślady przestępstwa włamania, zadał pokrzywdzonemu narzędziami ostrymi, kończystymi, twardymi, tępymi, tępokrawędzistymi szereg ciosów w okolice głowy, szyi, pleców, klatki piersiowej oraz kończyn górnych i dolnych, powodując liczne obrażenia ciała penetrujące w głąb ciała w postaci: 13 ran tłuczonych głowy oraz 3 ran ciętych głowy, włamania blaszki zewnętrznej kości sklepienia czaszki, złamania kości mózgo - i twarzoczaszki, niewielkiego krwiaka podtwardówkowego i podpajęczynówkowego, obrzęku mózgu, 8 ran klutych i jednej rany ciętej szyi z przekłuciem lub przecięciem prawego płata tarczycy, tchawicy, ran klutych w obrębie kręgosłupa szyjnego, 29 ran klutych tułowia z 11 ranami płuc, 1 raną serca, 2 ranami aorty, 1 raną wątroby oraz ranami w obrębie kości tułowia, podbiegnięć krwawych, otarć naskórka i ran tłuczonych na kończynach górnych i dolnych, złamania w obrębie kości obu rąk – paliczków bliższych palców 3 i 4 ręki lewej oraz kości śródreżca 2, 3 i 4 ręki prawej, skutkujących zgonem pokrzywdzonego na miejscu zdarzenia, to jest czynu z art. 148 § 2 pkt 3 kk i za to na podstawie art. 148 § 2 kk wymierzył mu karę 25 (dwudziestu pięciu) lat pozbawienia wolności,

II. na podstawie art. 11 § 1 kpk umorzył postępowanie wobec oskarżonego M. K. o czyn opisany w punkcie II części wstępnej wyroku,

III. na podstawie art. 85 § 1 kk i art. 88 kk połączył oskarżonemu M. K. orzeczone w punkcie I kary pozbawienia wolności i wymierzył mu karę łączną 25 (dwudziestu pięciu) lat pozbawienia wolności,

IV. na podstawie art. 63 § 1 kk zaliczył oskarżonemu M. K. na poczet orzeczonej kary łącznej okres jego zatrzymania i tymczasowego aresztowania w sprawie od dnia 26.11.2019r. godz. 14:00 do dnia 30.12.2021r.,

V. na podstawie art. 46 § 1 kk zasądza od oskarżonego M. K. na rzecz oskarżycielki posiłkowej E. S. kwotę 6.380,00 (sześć tysięcy trzysta osiemdziesiąt) zł tytułem odszkodowania oraz kwotę 150.000,00 (sto pięćdziesiąt tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia,

VI. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz r.pr K. G. kwotę 1440 złotych + 23 % podatku Vat tytułem udzielonej oskarżycielce posiłkowej pomocy prawnej z urzędu,

VII. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. Z. kwotę 1740 złotych + 23 % podatku Vat tytułem udzielonej oskarżonemu M. K. obrony z urzędu,

VIII. na podstawie art. 624 § 1 kpk zwolnił oskarżonego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Apelacje od tego wyroku wnieśli: obrońca oskarżonego, prokurator i oskarżyciel posiłkowy.

Obrońca oskarżonego zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1) obrazę przepisów prawa materialnego w postaci w art. 148 § 2 pkt 3 k.k. poprzez jego błędne zastosowanie, polegająca na przyjęciu, że oskarżony dopuścił się zarzucanej mu zbrodni zabójstwa w kwalifikowanej postaci określonej w art. 148 § 2 pkt 3 k.k., podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy, uwzględniając zarówno przedmiotowe jak i podmiotowe okoliczności zdarzenia, nagłość działań i udanie się do pokrzywdzonego w celu kradzieży, pozwala na przyjęcie kwalifikacji prawnej czynu z art. 148 § 1 k.k., a z ostrożności procesowej z art. 156 § 3 k.k., albowiem skoro biegle nie był w stanie określić który z ciosów był ciosem śmiertelnym i w jakiej kolejności zostały zadane, oskarżony wcale nie musiał działać z zamiarem zabójstwa, ale co najmniej mógł przewidywać wywołanie swoimi działaniami, skutki uszkodzenia ciała pokrzywdzonego wskazane w art. 156 § 1 pkt 2) tj. ciężkie uszkodzenie ciała człowieka z ewentualnością nieumyślnego przewidywania zgonu takiej osoby, a nadto spowodowanie śmierci pokrzywdzonego nie było wbrew ustaleniom sadu ukierunkowane na zatarcie śladów przestępstwa, tylko wynikało z nagłej i nieprzewidzianej sytuacji złapania sprawcy na gorącym uczynku kradzieży.

2) błąd w ustaleniach faktycznych Sądu Okręgowego w Legnicy, mający znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, wyrażający się w niezasadnym przyjęciu, iż oskarżony działał z motywacji zasługującej na szczególne potępienie wyrażającej się w chęci pozbycia się świadka zdarzenia, podczas gdy, prawidłowa ocena zgromadzonych dowodów nie wskazuje, iż oskarżony chciał działać z takim zamiarem, a jedynie zaskoczony przybyciem pokrzywdzonego wszedł z nim w zwarcie w czasie którego jak wyjaśnił zadał pokrzywdzonemu ciosy, ale nie zamierzał zabić człowieka – pokrzywdzonego – którego znał przed zdarzeniem.

3) rażąco niewspółmierność kary 25 lat pozbawienia wolności wyrażającą się w wymierzeniu zbyt surowej kary, zarówno jednostkowej w pkt I zaskarżonego wyroku, jak i jako kary łącznej w pkt III tegoż wyroku, a także co do wysokości zadośćuczynienia określonego na kwotę 150.000 zł podczas gdy, przy prawidłowym rozważeniu okoliczności obciążających i łagodzących po stronie oskarżonego w tej sprawie i uwzględniających jego faktyczne możliwości spłaty zadośćuczynienia, cele kary zarówno w zakresie prewencji indywidualnej oddziaływania na oskarżonego, jak i oddziaływania kary w społeczeństwie, zostaną osiągnięte przy każdej w podstawowym wymiarze do 15 lat pozbawienia wolności i z zadośćuczynieniem na poziomie 50.000 zł.

Podnosząc powyższe zarzuty apelujący wniósł o:

- zmianę kwalifikacji prawnej czynu dokonanego przez oskarżonego M. K. poprzez zastosowanie art. 156 § 3 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.p.k. – alternatywnie art. 148 § 1 k.k. i w konsekwencji obniżenie wymierzonej kary pozbawienia wolności w pkt I do wymiaru w dolnych granicach ustawowego zagrożenia, w wymiarze zwykłym do 15 lat pozbawienia wolności oraz kary łącznej nie przekraczającej 15 lat pozbawienia wolności;

- obniżenie zadośćuczynienia orzeczonego na rzecz E. S. w pkt V zaskarżonego wyroku z kwoty 150.000 zł do kwoty 50.000 zł.

Prokurator zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na uznaniu przez Sąd I instancji, że opisane w akcie oskarżenia zachowania M. K. nie zrealizowały znamion czynu zabronionego określonego w art. 148 § 2 pkt 1, 2, 3 k.k. w w. z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 275 § 1 k.k. w w. z art. 11 § 2 k.k., tj. zabójstwa pokrzywdzonego popełnionego ze szczególnym okrucieństwem, w wyniku motywacji zasługującej na szczególnie potępienie oraz w związku z rozbojem, co skutkowało uznaniem oskarżonego w ramach zarzucanego mu czynu za winnego popełnienia dwóch odrębnych przestępstw, tj. występku kradzieży z włamaniem z art. 279 § 1 k.k. i art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz zbrodni zabójstwa popełnionego w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie z art. 148 § 2 pkt 3 k.k., podczas gdy zgromadzone dowody w postaci m.in. wyjaśnień oskarżonego złożonych w postępowaniu przygotowawczym, protokołu oględzin miejsca zdarzenia, protokołu oględzin zwłok w miejscu ich ujawnienia, oględzin zabezpieczonych dowodów rzeczowych w postaci narzędzi użytych przez oskarżonego, a także opinia biegłych z zakresu medycyny sądowej, ocenione we wzajemnym powiązaniu z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego (art. 7 k.p.k.) dostarczają jednoznacznych podstaw do ustalenia, iż M. K. swoim zachowaniem opisanym w zarzucie aktu oskarżenia, zrealizował znamiona zarzucanego mu przestępstwa polegającego na dokonaniu zbrodni zabójstwa ze szczególnym okrucieństwem, w związku z rozbojem, w wyniku motywacji zasługującej na szczególnie potępienie, a tym samym wypełnił wszystkie znamiona strony przedmiotowej i strony podmiotowej czynu kwalifikowanego z art. 148 § 2 k.k. pkt 1, 2, 3 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w formie opisanej w akcie oskarżenia.

2) rażąco niewspółmierność kary wymierzonej oskarżonemu M. K. przez Sąd I instancji, polegająca na orzeczeniu wobec tego oskarżonego kary 25 lat pozbawienia wolności za przypisaną mu zbrodnię zabójstwa dokonanego poprzez zadanie 54 ciosów narzędziami ostrymi, kończystymi, twardymi, tępymi, tępokrawędzistymi w okolice głowy, szyi, pleców, klatki piersiowej oraz kończyn górnych i dolnych, skutkujących zgonem pokrzywdzonego na miejscu zdarzenia, jakkolwiek bardzo wysoki stopień społecznej szkodliwości tego przestępstwa determinowany świadomie podjętym przez wymienionego oskarżonego działaniem skierowanym przeciwko życiu i zdrowiu, niezwykle

brutalnym sposobem popełnienia tego czynu, a także osiągniętym skutkiem w postaci wspomnianego zgonu pokrzywdzonego, a przede wszystkim ilością i charakterem wielu zadanych urazów i spowodowanych prze to obrażeń ciała u pokrzywdzonego, jak też bardzo wysoki stopień zawinienia wymienionego oskarżonego, który działał umyślnie z zamiarem bezpośrednim, konsekwentnie realizując powzięty uprzednio zamiar, zadając pokrzywdzonemu uderzenia wspomnianymi narzędziami, które z uwagi na ich ilości oraz lokalizację dalece wykraczały poza realizację zamiaru pozbawienia życia pokrzywdzonego powziętego przez oskarżonego, znajdującego się przy tym pod wpływem alkoholu i substancji psychotropowych, nie będąc w żaden zupełnie sposób sprowokowanym przez pokrzywdzonego do popełnienia zarzucanego czynu, przy czym działanie to wynikało z niskich pobudek, tj. chęci bezprawnego i bezpodstawnego wzbogacenia się – w kontekście ustawowego zagrożenia kara za tego typu przestępstwa – przemawiały zdecydowanie za wymierzeniem oskarżonemu M. K. za ten czyn kary dożywotniego pozbawienia wolności.

3) obrazę przepisów prawa materialnego w postaci art. 70 ust. 2 Ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii poprzez brak rozstrzygnięcia w zaskarżonym wyroku w przedmiocie przypadku substancji psychotropowej należącej do oskarżonego pomimo, iż treść przywołanego przepisu wskazuje na obligatoryjny charakter orzeczenia przypadku.

Podnosząc powyższe zarzuty, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

1) uznanie oskarżonego M. K. za winnego popełnienia zbrodni zabójstwa ze szczególnym okrucieństwem, w związku z rozbojem, popełnionej w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie, w formie szczegółowo opisanej w pierwszym zarzucie aktu oskarżenia oraz w pkt I części wstępnej wyroku, a tym samym wyeliminowanie z opisu przypisanego oskarżonemu przez Sąd I instancji czynu okoliczności dotyczących elementów strony przedmiotowej oraz strony podmiotowej dotyczących występkę kradzieży z włamaniem, a w konsekwencji także zmianę kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu poprzez wyeliminowanie z niej przepisu art. 279 § 1 k.k. i uznanie, że oskarżony dopuścił się zbrodni kwalifikowanej z art. 148 § 2 pkt 1 k.k. w zb. z art. 148 § 2 pkt 2 k.k. w zb. z art. 148 § 2 pkt 3 k.k. w zb. z art. 280 § 2 k.k. w zb. z art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. (punkt I sentencji wyroku);

2) zmianę orzeczenia w zakresie kary poprzez wymierzenie oskarżonemu kary dożywotniego pozbawienia wolności za przypisaną mu kwalifikowaną zbrodnię zabójstwa, tj. za czyn z art. 148 § 2 pkt 1 k.k. w zb. z art. 148 § 2 pkt 2 k.k. w zb. z art. 148 § 2 pkt 3 k.k. w zb. z art. 280 § 2 k.k. w zb. z art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz wyeliminowanie z sentencji wyroku rozstrzygnięcia o wymierzeniu kary jednostkowej za występki kradzieży z włamaniem (punkt I sentencji) i w konsekwencji również o uchylenie rozstrzygnięcia o karze łącznej (punkt III sentencji wyroku), a także o rozstrzygnięcie na podstawie art. 77 § 2 k.k. w zw. z art. 78 § 3 k.k., iż oskarżony może ubiegać się o warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbycia reszty kary dożywotniego pozbawienia wolności po odbyciu 30 lat kary pozbawienia wolności;

3) orzeczenie na podstawie art. 70 ust. 2 Ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii przypadku substancji psychotropowej w postaci metaamfetaminy o wadze 0,1 g., należącej do oskarżonego M. K., przechowywanej w magazynie depozytowym Komendy Wojewódzkiej Policji we W..

Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej – E. S. - zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

rażącą niewspółmierność kar, wyrażającą się w wymierzeniu oskarżonemu zbyt łagodnej kary za czyn określony w art. 148 § 2 pkt 3 k.k.

Podnosząc powyższy zarzut, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie wobec oskarżonego M. K. kary dożywotniego pozbawienia wolności; ewentualnie orzeczenie 25 lat pozbawienia wolności z możliwością ubiegania się o warunkowe przedterminowe zwolnienie po odbyciu 20 lat kary.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Ze złożonych apelacji zasadna okazała się tylko wniesiona przez oskarżyciela publicznego i wyłącznie w zakresie oceny prawnej zachowania oskarżonego.

Zarzuty apelacji obrońcy oskarżonego oraz zarzuty oskarżycieli kwestionujące wymiar kary okazały się chybione.

Mając na uwadze, że apelacja obrońcy oskarżonego w uzasadnieniu stawianych zarzutów nie odnosi się wyłącznie do kwalifikacji prawnej czynu i wymiaru kary, ale zdawać by się mogło, że kontestuje też ustalenia faktyczne w zakresie sprawstwa oskarżonego – to w pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny odniesie się do tej kwestii.

Ustalenie, że oskarżony M. K. dopuścił się zabójstwa pokrzywdzonego jest w pełni prawidłowe. Żaden argument apelującego skutecznie nie jest w stanie tego podważyć. Dość powiedzieć, że oskarżony w postępowaniu przygotowawczym, w szczególności w trakcie wizji lokalnej, szczegółowo opisał zabójstwo pokrzywdzonego przedstawiając informacje, które mogły być znane wyłącznie sprawcy. Przedstawiony w wyjaśnieniach oskarżonego sposób działania odpowiada mechanizmowi powstania urazów prezentowanemu w opinii biegłego z zakresu medycyny sądowej. Wreszcie, na odzieży oskarżonego ujawniono ślady krwi pokrzywdzonego, na miejscu zdarzenia zabezpieczono ślady obuwia oskarżonego, a jego pobyt na miejscu i w czasie popełnionej zbrodni potwierdzają dane logowania jego telefonu. Zmiana wyjaśnień oskarżonego jako nielogiczna, nieracjonalna, jak również pierwotne typowanie innych osób jako sprawców nie podważa ustaleń Sądu orzekającego. Nie może budzić wątpliwości, że oskarżony zadając szereg uderzeń łomem oraz nożem (co potwierdził w swoich wyjaśnieniach w trakcie wizji lokalnej – przyp. SA) uświadamiał sobie skutek śmiertelny jako konieczne następstwo swojego zachowania. Wpisuje się to w logikę jego wypowiedzi, opisującej przebieg zdarzenia. Pokrzywdzony zaskoczył oskarżonego na miejscu zdarzenia, ujawniając jego zamiar kradzieży z włamaniem. Jednym logicznym wytłumaczeniem stosowanej przemocy było pozbawienie życia pokrzywdzonego w celu zakończenia realizacji kradzieży i zapobiegnięcie ujawnienia sprawstwa oskarżonego.

Oczywiście chybiony jest również zarzut obrońcy kwestionujący wysokość przyznanego zadośćuczynienia na rzecz oskarżycielki posiłkowej. Skarżący nie wykazał, że nie jest ona adekwatna do rozmiaru krzywdy.

Trafna okazała się apelacja prokuratora w zakresie kwalifikacji prawnej czynu. Nie budzi wątpliwości, że oskarżony przybył na miejsce zamieszkania pokrzywdzonego z zamiarem kradzieży z włamaniem. Po przełamaniu zabezpieczeń przy użyciu łomu i dostaniu się do mieszkania, przystąpił do penetracji lokalu i przygotowywał określone rzeczy do wyniesienia. Zanim do dokonania kradzieży doszło na miejscu zdarzenia nieoczekiwanie pojawił się pokrzywdzony. Oskarżony nie spodziewał się jego przybycia, upewnił się zresztą telefonicznie – dzwoniąc do żony pokrzywdzonego – że w mieszkaniu w trakcie zaplanowanej kradzieży nie będzie właścicieli.

Wyjaśnienia oskarżonego tłumaczące powody zamachu na życie pokrzywdzonego są zupełnie irracjonalne (mowa tu o wątkach seksualnych). Po brutalnym zabójstwie pokrzywdzonego, oskarżony kontynuował zabór przedmiotów, nie ograniczając się wyłącznie do tych uprzednio przygotowanych do wyniesienia, ale zabierając również te, które przyniósł ze sobą pokrzywdzony. Oznacza to, że zastosowana przemoc wobec pokrzywdzonego nie służyła wyłącznie temu, by wyeliminować świadka zdarzenia, ale też po to, aby umożliwić kradzież przedmiotów. Innymi słowy, oskarżony dopuścił się kradzieży z użyciem przemocy w rozumieniu art. 280 § 2 k.k., a zabójstwo pozostawało w związku z owym rozbojem.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego akceptowano wielokrotnie, że zabójstwo z powodów ekonomicznych cechuje się motywacją zasługującą na szczególne potępienie. W tym zakresie kwalifikacja prawna czynu jest prawidłowa. Nie ma racji apelujący oskarżyciel publiczny twierdząc, że oskarżony pozbawiając życia pokrzywdzonego działał ze szczególnym okrucieństwem. Ma słuszość Sąd Okręgowy wywodząc, że stosowaną przez oskarżonego przemoc cechowały brutalność i okrucieństwo, w szczególności gdy zważyć na jej intensywność czy wielość ciosów. Nie można jednak mówić o szczególnym okrucieństwie, bo takowe musiałoby wiązać się ze szczególnym, dodatkowym dręczeniem ofiary, poza samym dążeniem do jej uśmiercenia. Tymczasem stosowana przemoc była wyłącznie środkiem do celu, jakim było pozbawienie życia pokrzywdzonego, nie była zaś stosowana po to, by zadać mu dodatkowe cierpienia.

Chybione były zarzuty wszystkich apelujących kwestionujące wymiar kary 25 lat pozbawienia wolności. Sąd Okręgowy uwzględnił wszystkie istotne w tej materii okoliczności.

Trzeba podkreślić, że z całą pewnością wymierzona kara nie może zostać w okolicznościach sprawy uznana za rażąco surową, jak podnosi obrońca. Słusznie Sąd Okręgowy wskazuje na okrucieństwo sprawcy (choć nie szczególne), godną szczególnego potępienia motywację, zachowanie po popełnieniu przestępstwa, działanie pod wpływem środków odurzających czy wreszcie brak autentycznej skruchy, co przejawia się w przerzucaniu odpowiedzialności za zbrodniczy czyn na pokrzywdzonego.

Nie sposób jednak uznać, jak czynią to oskarżyciele, że kara wymierzona oskarżonemu jest niewspółmiernie łagodna. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę, że aby uwzględnić zarzut o jakim mowa w art. 438 pkt. 4 k.p.k. nie wystarczy powołać się na samą niewspółmierność sankcji, konieczne jest wykazanie, że ma ona stopień rażący.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, wymierzona kara 25 pozbawienia wolności, może jawić się jako łagodna, ale nie jako rażąco łagodna. Decydujące w tej mierze są następujące argumenty:

Po pierwsze, poza sporem jest, że oskarżony nie przybył po to do mieszkania pokrzywdzonego, aby pozbawić go życia. Zamiar zbrodni zabójstwa pojawił się nagle, w wyniku nieoczekiwanego przybycia pokrzywdzonego na miejsce zdarzenia. Oskarżony nie miał czasu na przemyślenie swojego postępowania, bez większego namysłu podjął decyzję o pozbawieniu życia pokrzywdzonego. Po drugie, nie można stracić z pola widzenia, że oskarżony jest osobą niekaraną. Po trzecie wreszcie, oskarżony złożył wyjaśnienia, które w znaczącym stopniu przyczyniły się do rekonstrukcji przestępstwa. Po czwarte, orzeczona kara ma taki wymiar, że w zestawieniu z wiekiem oskarżonego perspektywa opuszczenia zakładu karnego pojawia się już na granicy statystycznego wieku życia mężczyzny w Polsce. W praktyce zatem, wymiar kary 25 lat pozbawienia wolności może oznaczać dożywotnie pozbawienia wolności. Rozważania, że oskarżony teoretycznie może opuścić zakład karny wcześniej mają charakter czysto teoretyczny, abstrahując od ocen i kontroli zachowania przez organy wykonujące orzeczoną karę. Po piąte wreszcie, do okoliczności obciążających nie można zaliczać tych, które stanowią znamiona czynu (pozbawienie życia człowieka, motywacja zasługująca na szczególne potępienie, umyślność działania).

Ograniczenie w zakresie uprawnienia do ubiegania się o przedterminowe warunkowe zwolnienia, postulowane w apelacjach oskarżycieli, nie jest zdaniem Sądu Apelacyjnego konieczne. Doświadczenie orzecznicze wskazuje, że sprawcy takich czynów, jakiego dopuścił się oskarżony, z owego dobrodziejstwa korzystają bardzo rzadko z uwagi na to, że sam czyn świadczy o bardzo głębokiej demoralizacji i wymaga długookresowego oddziaływania w warunkach penitencjarnych. Należy pamiętać, że z możliwości wyznaczenia surowszych ograniczeń sąd może skorzystać - zgodnie z art. 77 § 2 - jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach. Dyrektywę tę należy odczytywać jako ograniczenie stosowania § 2 jedynie do tych sytuacji, w których już na etapie wymiaru kary prognoza kryminologiczna jest niekorzystna dla skazanego, ponieważ wiadomo, że po upływie okresów przewidzianych w art. 78 indywidualnoprewencyjne cele kary nie zostaną jeszcze osiągnięte. Jak trafnie wskazał SA w K. w wyroku z 8 listopada 2007 r., II AKa 346/07, KZS 2008, z. 2, poz. 62), art. 77 § 2 k.k., wprowadzający możliwość indywidualnego kształtowania surowszych ograniczeń do uzyskania warunkowego zwolnienia niż te wynikające z zasad ogólnych, jest przepisem o charakterze wyjątkowym. Jego interpretacja nie może być rozszerzająca. Szczególnie uzasadniony wypadek, o którym mowa w art. 77 § 2 k.k., nie może wiązać się wyłącznie z prewencyjnymi celami kary. Nie pomniejszając roli tego wyznacznika wymiaru kary, nie można zapominać o okolicznościach wymienionych w art. 77 § 1 k.k., którymi w tym przypadku należy się kierować w pierwszej kolejności.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.

SSA Bogusław Tocicki	SSA Andrzej Kot	SSA Piotr Kaczmarek

<i>SSA Janusz Godzwon</i>		<i>SSA Artur Tomaszewski</i>